

GRUNDLAGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 72/2002 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av befolkningsdatalagen och lagen om identitetskort

Till förvaltningsutskottet

INLEDNING

Remiss

Förvaltningsutskottet begärde den 16 december 2002 utlåtande av grundlagsutskottet om regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av befolkningsdatalagen och lagen om identitetskort (RP 236/2002 rd). Förvaltningsutskottet vill att grundlagsutskottet särskilt ger akt på vad som sägs i det andra lagförslaget om behandlingen av och skyddet för personuppgifter samt befogenheten att utfärda identitetskort.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsdirektör Pertti Laitinen, lagstiftningsråd Terhi Lehtonen och överinspektör Pasi Nokelainen, inrikesministeriet
- lagstiftningsråd Eija Siitari-Vanne, justitieministeriet
- avdelningschef Juhani Rantamäki och jurist Reijo Hyvönen, Folkpensionsanstalten
- professor Mikael Hidén
- professor Olli Mäenpää
- professor Ilkka Saraviita
- professor Kaarlo Tuori.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att befolkningsdatalagen ändras och att den nya lagen om elektroniska signaturer beaktas i den. Vidare behövs det ändringar i lagen om identitetskort och befolkningsdatalagen på grund av att den elektroniska kommunikationen måste utvecklas. Det behövs vissa ändringar för att fler kort som möjliggör elektronisk kommunikation skall kunna utfärdas. De går ut på att det elektroniska identitetskortet och socialförsäkringskortet skall slås ihop till ett enda gemensamt kort som utfärdas av en statlig myndighet och används vid elektronisk kommunikation.

De ändringar i befolkningsdatalagen som lagen om elektroniska signaturer medför avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att de har godkänts och blivit stadfästa. De ändringar i befolkningsdatalagen och i lagen om identitetskort som krävs för utveckling av den elektroniska kommunikationen avses träda i kraft hösten 2003.

I motiveringen till lagstiftningsordningen behandlas förslagen med tanke på behandlingen av personuppgifter och rättsskyddet. Regeringen anser att förslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Ett elektroniskt identitetskort

Polisinrättningen i häradet utfärdar antingen vanliga identitetskort eller elektroniska identitetskort som innehåller en sådan teknisk del som behövs vid elektronisk kommunikation. Elektroniska identitetskort infördes genom lag den 1 december 1999. Det kan användas i likhet med ett vanligt identitetskort som identitetshandling och dessutom har det accepterats som officiellt rese-dokument i 15 länder i Europa.

Enligt ändringsförslagen i 1 och 3 § i lagen om identitetskort innefattas i identitetskort utfärdade av polisen alltid den tekniska del som behövs för elektronisk kommunikation, om det inte är fråga om temporärt identitetskort eller identitetskort som utfärdas för minderåriga utan vårdnadshavarnas samtycke. I denna tekniska del registreras uppgifterna om det medborgarcertifikat som avses i 20 § i befolkningsdatalagen och som utfärdas av Befolkningsregistercentralen, uppgifter för identifiering av kortinnehavaren som krävs vid elektronisk kommunikation och nödvändiga tekniska uppgifter. I identitetskortets tekniska del kan på kortinnehavarens begäran registreras tillämpningar eller uppgifter för olika ändamål. Med dem avses enligt 3 a § 3 mom. uppgifter som behövs för sjukförsäkringen och för elektronisk kommunikation inom social- och hälsovården (se också 4 mom.). Folkpensionsanstalten fattar på ansökan beslut om registrering och anteckning av dem. Reformen har som mål att man klarar sig med ett enda kort vid elektronisk kommunikation. Men reformen inverkar inte på Folkpensionsanstaltens nuvarande behörighet att utfärda sjukförsäkringskort, dvs. ett FPA-kort.

Det konstitutionella problemet med dessa förslag har att göra med deras förenlighet med 10 § 1 mom. i grundlagen, där det föreskrivs om skyddet för personuppgifter som en del av skyddet för privatlivet. Det som möjligen ställer till med problem är framför allt att sådana känsliga

uppgifter som avses i 3 a § 3 mom. registreras i kortet och att kortet används för olika ändamål.

Identitetskortets tekniska del kan och kommer enligt utredning till utskottet uttryckligen att läggas upp så att varje tillämpning som registreras i kortet utgör en särskild, på sätt och vis sluten enhet. Då går det också att definiera tekniskt vilka uppgifter som är åtkomliga för vilka läsare. Definitionen skall givetvis stämma överens med bestämmelserna i olika lagar om dem som har rätt att få tillgång till uppgifter. I denna mening är reformen inte problematisk med tanke på grundlagen. Utskottet anser ändå att det i lagen om identitetskort måste föreskrivas om en sådan central fråga som att olika tillämpningar med tillhörande uppgifter bör registreras i identitetskortets tekniska del på ett sätt som hindrar obehöriga från att använda och läsa dem.

Befogenheten att utfärda identitetskort

Den föreslagna ändringen i 6 § 2 mom. i lagen om identitetskort gäller fall där sjukförsäkringsuppgifter och uppgifter som behövs vid elektronisk kommunikation inom social- och hälsovården skall registreras i identitetskortet. Beslut om registrering av uppgifterna fattas av Folkpensionsanstalten, medan identitetskortet utfärdas av polisen. I sådana fall kan ansökan vanligen lämnas in antingen på ett poliskontor eller på den lokalbyrå under Folkpensionsanstalten som polisen har ingått ett avtal med enligt lagen om kundbetjäning vid gemensamma serviceenheter inom den offentliga förvaltningen. Om en ansökan om ett identitetskort har lämnats in till polisinrättningen, styr polisen begäran om registrering av uppgifterna i fråga över till Folkpensionsanstalten.

Förslaget avser att polisen och Folkpensionsanstalten sinsemellan skall komma överens om vilka av Folkpensionsanstaltens lokalbyråer som i dessa fall är med om att behandla ansökningar om identitetskort. Om man ser till förslagets formulering är det strängt taget fråga om att ansökan om ett identitetskort med anknytande begäran om registrering av de uppgifter som avses i

3 a § i så fall kan ges in till lokalbyrån. Det beror på bestämmelserna om Folkpensionsanstalten eller dess egna beslut om sin interna uppgiftsfördelning på vilket sätt anstalten utnyttjar sina beslutsbefogenheter enligt 3 a § 2 mom.

Detta syfte med bestämmelserna är fullt acceptabelt och är inte förknippat med några konstitutionellt betydelsefulla synpunkter. Utskottet fäster sig i alla fall rent generellt vid behovet av en framtida bedömning av relationen mellan den lag som det hänvisas till i 6 § 2 mom. och grundlagen, inte minst för att lagen har stiftats före reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna och totalreformen av grundlagen.

Andra synpunkter

4 § i det första lagförslaget. I bemyndigandet att utfärda förordning bör den som utfärdar för-

ordningen anges. Utskottet uppmärksammar också frågan om bemyndigandet bör inskränkas enbart till uppgifter om finska medborgare.

14 § i det andra lagförslaget. Paragraftexten i det föreslagna tillägget skiljer sig från det som avses i motiveringen. Utskottet menar att bestämmelsen bör utgå från den tanken i motiveringen att uppgifter om de personer antecknas i registret som i sitt identitetskort har uppgifter som avses i 3 a §.

Utlåtande

Grundlagsutskottet anför som sitt utlåtande

att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Helsingfors den 30 januari 2003

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Paula Kokkonen /saml
vordf. Riitta Prusti /sd
medl. Klaus Hellberg /sd
Esko Helle /vänst
Jouko Jääskeläinen /kd
Saara Karhu /sd
Marjukka Karttunen /saml

Jouni Lehtimäki /saml
Pekka Nousiainen /cent
Heli Paasio /sd
Osmo Puhakka /cent
Pekka Ravi /saml
Markku Rossi /cent
ers. Veijo Puhjo /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Jarmo Vuorinen.